

## भाग २

नेपाल सरकार

### कानून, न्याय तथा संसदीय व्यवस्था मन्त्रालय

प्रतिनिधिसभाको घोषणा, २०६३ जारी भएको पहिलो वर्षमा प्रतिनिधिसभाले बनाएको तल लेखिएबमोजिमको ऐन सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

२०६३ सालको ऐन नं. २८

नेपाल स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ लाई संशोधन गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावना : नेपाल स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ लाई संशोधन गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

प्रतिनिधिसभाको घोषणा, २०६३ जारी भएको पहिलो वर्षमा प्रतिनिधिसभाले यो ऐन बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस ऐनको नाम “नेपाल स्वास्थ्य सेवा (तेस्रो संशोधन) ऐन, २०६३” रहेको छ ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. नेपाल स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ को दफा २ मा संशोधन : नेपाल स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ (यसपछि “मूल ऐन” भनिएको) को दफा २ को खण्ड (ड) मा रहेका “पुरुष कर्मचारीको” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “पुरुष र अविवाहिता महिला कर्मचारीको” भन्ने शब्दहरू राखी सोही खण्डमा रहेका “वज्र्यै तथा” भन्ने शब्दहरूपछि “विवाहिता” भन्ने शब्द थपिएको छ ।

३. मूल ऐनको दफा ४ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ४ को सट्टा देहायको दफा ४ राखिएको छ :-

“४. तह तथा तह मिलान : (१) स्वास्थ्य सेवामा देहाय बमोजिमका तहहरू रहनेछन् :-

अधिकृत तह

बाह्रौं

एघारौं

दशौं

नवौं

सहायक तह

पाँचौं

चौथो

तेस्रो



आठौँ

सातौँ

छैठौँ

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि तेस्रो तहमा कुनै कर्मचारी नरहेमा सो तह रहने छैन ।

(३) यो दफा प्रारम्भ हुँदाका बखत नेपाल स्वास्थ्य सेवाको पहिलो र दोस्रो तहमा कार्यरत कर्मचारीलाई तेस्रो तहमा मिलान गरिनेछ ।

(४) सम्वत् २०५४ साल जेष्ठ १४ गतेभन्दा अघि निजामती सेवा ऐन, २०४९ बमोजिम नियुक्त राजपत्र अनङ्कित तृतीय श्रेणीका कर्मचारीलाई चौथो तहमा मिलान गरिनेछ ।”

४. मूल ऐनको दफा ८ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ८ को सट्टा देहायको दफा ८ राखिएको छ :-

“८. स्वास्थ्य सेवाको पदपूर्ति : (१) स्वास्थ्य सेवाको देहायका तहका तोकिएका पदहरु देहाय बमोजिम खुल्ला प्रतियोगिता वा बढ्दाद्वारा पूर्ति गरिनेछ :-

| तह          | खुल्ला प्रतियोगिताद्वारा | बढ्दाद्वारा              |                                 |
|-------------|--------------------------|--------------------------|---------------------------------|
|             |                          | कार्यक्षमताको मूल्याङ्कन | आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षा |
| (क) चौथो    | १००%                     | X                        | X                               |
| (ख) पाँचौँ  | ५०%                      | X                        | ५०%                             |
| (ग) छैठौँ   | X                        | ५०%                      | ५०%                             |
| (घ) सातौँ   | १००%                     | X                        | X                               |
| (ङ) आठौँ    | १००%                     | X                        | X                               |
| (च) नवौँ    | १०%                      | ६०%                      | ३०%                             |
| (छ) एघारौँ  | १०%                      | ६०%                      | ३०%                             |
| (ज) बाह्रौँ | X                        | १००%                     | X                               |

२४०६ आधिकारिकता मुद्रण (४६) भागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।



(२) उपदफा (१) बमोजिम पूर्ति हुने पद बाहेक अन्य पद र तहको पूर्ति दफा ९ बमोजिम स्तरवृद्धिद्वारा गरिनेछ ।”

५. मूल ऐनको दफा ८क. मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ८क. को सट्टा देहायको दफा ८क. राखिएको छ :-

“८क. पदपूर्तिमा बन्देज : (१) स्वास्थ्य सेवाको कुनै पनि पदमा यस ऐनमा व्यवस्था भएदेखि बाहेक अन्य कुनै पनि तरिकाबाट पदपूर्ति गरिने छैन ।

(२) स्वास्थ्य सेवाको कुनै पद कुनै तरिकाबाट रिक्त भएमा सोको जानकारी पद रिक्त भएको एक महिनाभित्र सम्बन्धित निकायले लोकसेवा आयोगलाई दिनु पर्नेछ । सो अवधिभित्र सूचना नदिने पदाधिकारीलाई विभागीय कारवाही हुनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम लेखी आएमा सो अवधिसम्म रिक्त हुन आएको पद र चालू आर्थिक वर्षभित्रमा अवकाश तथा बढुवाबाट रिक्त हुने पद समेत यकिन गरी भाग गर्न सकिनेछ ।

(४) पद पूर्तिको माग सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(५) मन्त्रालय, विभाग, केन्द्र तथा उपत्यकाभित्र रहेका कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीको हकमा निजामती किताबखाना र जिल्लास्थित कार्यालयका कर्मचारीको हकमा सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट तलबी प्रतिवेदन पास नगराई तलब खुवाउन हुँदैन ।



(६) उपदफा (१) विपरीत कसैले कर्मचारी नियुक्ति गरेमा वा उपदफा (५) बमोजिम तलवी प्रतिवेदन पास नगरी तलब खुवाएको पाइएमा त्यस्तो कर्मचारीले पाएको तलब, भत्ता र अन्य सुविधा बापतको रकम नियुक्ति गर्ने र तलब खुवाउने पदाधिकारीबाट सरकारी बाँकी सरह असूल उपर गरिनेछ ।”

६. मूल ऐनको दफा ८ख. मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ८ख. को उपदफा (१) मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छ :-

“तर कुनै चिकित्सक वा स्वास्थ्यकर्मी अध्ययन वा असाधारण विदामा रहेको कारण स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्न कठिनाई परेमा नेपाल सरकारले त्यस्तो चिकित्सक वा स्वास्थ्यकर्मी विदामा बसेको अवधिभरको लागि निजको पदमा योग्यता प्राप्त चिकित्सक वा स्वास्थ्यकर्मीलाई करार सेवामा काममा लगाउन सक्नेछ ।”

७. मूल ऐनको दफा ९ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ९ को,-

(१) उपदफा (१) मा रहेका “सेवाका पदहरुमध्ये” भन्ने शब्दहरुपछि “तेस्रो तहबाट चौथो, चौथो तहबाट पाँचौ” भन्ने शब्दहरु थपिएका छन् ।

(२) उपदफा (५) मा रहेका “हुनु अघि” भन्ने शब्दहरुको सट्टा “भएपछि वा” भन्ने शब्दहरु राखिएका छन् ।

(३) उपदफा (७) पछि देहायका उपदफा (७क), (७ख), (७ग), (७घ) र (७ङ) थपिएका छन् :-

“(७क) यो दफा प्रारम्भ भएपछि देहायका कर्मचारीको स्तरवृद्धि देहाय बमोजिम गरिनेछ :-



(७घ) यस दफा बमोजिम माथिल्लो तहमा स्तरवृद्धि भएको कर्मचारीले निज जुन तहबाट स्तरवृद्धि भएको हो सोही तहको काम गर्नु पर्नेछ ।

(७ङ) यो दफा प्रारम्भ भएपछि उपदफा (७क) को खण्ड (च) बमोजिम सातौं तहमा स्तरवृद्धि भएका कर्मचारीले सो तहभन्दा एक तह मुनिको तहमा रहँदा उपदफा (२) बमोजिमको अवधिभर दुर्गम क्षेत्रमा काम गरेको भए माथिल्लो तहमा स्तरवृद्धिको लागि दुर्गम क्षेत्रमा काम गरेको मानिनेछ ।”

(४) उपदफा (८), (९) र (१०) भिकिएका छन् ।

८. मूल ऐनमा दफा ९क. थप : मूल ऐनको दफा ९ पछि देहायको दफा ९क. थपिएको छ :-

“९क. स्तरवृद्धि नगरिने : दफा ९ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायको अवस्थामा देहायको अवधिभर कर्मचारीलाई स्तरवृद्धि गरिने छैन :-

(क) निलम्बन भएकोमा निलम्बन भएको अवधिभर,

(ख) तलबवृद्धि वा बढुवा रोक्का भएकोमा तलबवृद्धि वा बढुवा रोक्का भएको अवधिभर,

(ग) असाधारण विदामा बसेकोमा सो विदाको अवधिभर,

(घ) प्रचलित कानून बमोजिम स्थापना भएको स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित परिषद्बाट नाम दर्ता निलम्बन भएकोमा त्यस्तो निलम्बनको अवधिभर ।”



९. मूल ऐनको दफा १५ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा १५ को उपदफा (२) मा रहेका "रिक्त पदको स्थायी पूर्तिका लागि लोक सेवा आयोगमा प्रत्येक वर्ष आषाढ मसान्त र पौष मसान्तभित्र माग पठाई सक्नु पर्छ र त्यसरी माग पठाइएकोमा" भन्ने शब्दहरु भिकिएका छन् ।

१०. मूल ऐनको दफा १७ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा १७ को सट्टा देहायको दफा १७ राखिएको छ :-

"१७. पदस्थापन सम्बन्धी व्यवस्था : (१) कर्मचारीलाई पदस्थापन गर्दा निजको शैक्षिक योग्यता, तालिम र अनुभवको आधारमा गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि छैठौं तहबाट सातौं तहमा पदस्थापन गर्दा सो तहमा तह र पद मिलान भएका कर्मचारीमध्ये सातौं तहको लागि निर्धारित शैक्षिक योग्यता प्राप्त गरेको र जेष्ठता र भौगोलिक क्षेत्रमा काम गरेको कर्मचारीलाई प्राथमिकता दिई पदस्थापना गरिनेछ ।

(३) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि तोकिए बमोजिमका सहायक तहको पदको लागि तोकिए बमोजिमको योग्यता प्राप्त गरेको स्वास्थ्य सेवाको कर्मचारीलाई तोकिए बमोजिम पदनाम दिन सकिनेछ ।"

११. मूल ऐनको दफा १८ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा १८ मा रहेका "नियुक्ति गर्दा" भन्ने शब्दहरुपछि "महिला कर्मचारीको हकमा छ महिना र पुरुष कर्मचारीको हकमा" भन्ने शब्दहरु थपिएका छन् ।

१२. मूल ऐनको दफा १९ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा १९ को सट्टा देहायको दफा १९ राखिएको छ :-



“१९. सचिवको नियुक्ति : (१) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि स्वास्थ्य सेवाको एघारौँ तहमा कम्तीमा पाँच वर्ष काम गरेको वा बाह्रौँ तहमा कार्यरत कर्मचारी स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सचिव पदमा नियुक्त हुन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम नियुक्त सचिवको पदावधि दफा ४५ को अधीनमा रही पाँच वर्ष हुनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम सचिवको पदावधिको गणना गर्दा निजले बाह्रौँ तहमा गरेको सेवा अवधिलाई समेत गणना गरिनेछ ।”

१३. मूल ऐनको दफा २१ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा २१ को सट्टा देहायको दफा २१ राखिएको छ :-

“२१. सरुवा गर्दा वा काजमा खटाउँदा लिइने आधार :

(१) कर्मचारीलाई देशको विभिन्न भौगोलिक क्षेत्रको अनुभव दिलाउने गरी अति दुर्गम, दुर्गम र सुगम क्षेत्रमा सरुवा गरिनेछ ।

(२) भौगोलिक दृष्टिले अति दुर्गम, दुर्गम र सुगम क्षेत्रको विभाजन तथा उपविभाजन तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(३) कर्मचारीलाई अति दुर्गम क्षेत्रमा कम्तीमा एक वर्ष वा दुर्गम क्षेत्रमा कम्तीमा दुई वर्ष पूरा नभई सामान्यतया सरुवा गरिने छैन ।

स्पष्टीकरण : यस उपदफाको प्रयोजनको लागि “एक वर्ष” भन्नाले कम्तीमा २३३ दिन रजु हाजिर भएको अवधिलाई मानिनेछ ।

(४) कुनै पनि कर्मचारीलाई एक वर्षमा तीस दिन भन्दा बढी समयको लागि कुनै कार्यालयमा काजमा खटाउन पाइने छैन । सो अवधिभन्दा बढी अवधिको

आधिकारिकता मुद्रण विभाग (५३३) प्रमाणित गरिएको छ, मात्र लागु हुनेछ।



लागि कुनै कर्मचारीलाई काजमा खटाइएकोमा त्यसरी काज खटाइएको अवधिमा त्यस्तो कर्मचारीले पाएको तलब भत्ताको रकम त्यसरी काज खटाउने पदाधिकारीको तलब भत्ताबाट कट्टा गरी असूल उपर गरिनेछ ।

(५) उपदफा (४) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायको अवस्थामा तीस दिनभन्दा बढी अवधिको लागि कुनै कर्मचारीलाई काजमा खटाउन सकिनेछ :-

(क) प्राकृतिक प्रकोप वा संक्रामक रोगको उपचारको लागि वा नेपाल सरकारबाट मनोनयन भई कुनै तालिम, सेमिनार, गोष्ठी वा राष्ट्रिय कार्यक्रममा भाग लिन,

(ख) कुनै पदमा कायम मुकायम मुकरर गर्न,

(ग) कार्यालय प्रमुख वा एकाइ कार्यालय प्रमुखको रिक्त पद तत्काल पूर्ति गर्न नसकिने अवस्थामा सो काम गर्न ।

(६) उपदफा (३) बमोजिम अति दुर्गम वा दुर्गम क्षेत्रमा सरुवा भएको कर्मचारी उपदफा (५) बमोजिम तालिम, सेमिनार, गोष्ठी वा राष्ट्रिय कार्यक्रममा काज खटिएमा त्यसरी काज खटिएको अवधिभर त्यस्तो कर्मचारीले अति दुर्गम वा दुर्गम क्षेत्रमा काम गरेको मानिने छैन ।”

१४. मूल ऐनको दफा २१क. मा संशोधन : मूल ऐनको दफा २१क. को सट्टा देहायको दफा २१क. राखिएको छ :-

“२१क. पद वा दरबन्दी सम्बन्धी विशेष व्यवस्था : (१) दफा २१ बमोजिम कर्मचारीको सरुवा गर्दा पद वा दरबन्दी नपुग हुन गएमा कुल दरबन्दीमा नबढ्ने गरी नपुग भए जति

२३९१७ आधिकारिकता मुद्रण (२१४) बाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।



पद वा दरबन्दी स्वतः सृजना हुनेछ र त्यस्तो कर्मचारीको अन्यत्र सरुवा भएपछि सो पद वा दरबन्दी स्वतः खारेज हुनेछ ।

(२) यस ऐन वमोजिम माथिल्लो तहमा तहमिलान वा स्तरवृद्धि भएका कर्मचारीहरु सो तहमा बहाल रहेसम्म त्यस्तो पद स्वतः श्रृजना हुनेछ र त्यस्तो तहको पद कुनै तरिकाले रिक्त हुन आएमा शुरुको तहको पद रिक्त भएको मानिनेछ ।”

१५. मूल ऐनको दफा २२ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा २२ को सट्टा देहायको दफा २२ राखिएको छ :-

“२२. अवधि पूरा नहुँदै सरुवा गर्न सकिने : दफा २१ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायको अवस्थामा कुनै कर्मचारीलाई अवधि पूरा नहुँदै सरुवा गर्न सकिनेछ :-

(क) शारीरिक वा मानसिक अस्वस्थताको कारण कुनै कर्मचारी कुनै स्थानमा रही काम गर्न नसक्ने कुरा नेपाल सरकारद्वारा गठित मेडिकल बोर्डले सिफारिस गरेमा,

(ख) कुनै कर्मचारीलाई विभागीय कारबाही गर्नु परेमा,

(ग) दरबन्दी कटौती भई सो दरबन्दीमा कार्यरत कर्मचारी फाजिलमा परेमा,

(घ) ग्रामीण स्वास्थ्य कार्यकर्ता, आयुर्वेदिक स्वास्थ्य कार्यकर्ता र मातृशिशु कार्यकर्ताको पदमा कार्यरत कर्मचारीलाई पारस्परिक सहमतिको आधारमा वा त्यस्तो पद कुनै



कार्यालयमा रिक्त भएमा कर्मचारीको मागको आधारमा ।”

१६. मूल ऐनको दफा २५ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा २५ को उपदफा (५) मा रहेका “विज्ञापन भएको” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “दरखास्त फाराम प्राप्त भएको” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

१७. मूल ऐनमा दफा २५क. थप : मूल ऐनको दफा २५ पछि देहायको दफा २५क. थपिएको छ :-

“२५क. स्तरवृद्धि तथा बढुवा सम्बन्धी विशेष व्यवस्था : (१) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि एउटै तहमा पन्ध्र वर्षसम्म बहाल रहिरहेको दशौं तहसम्मको स्वास्थ्य सेवाको कुनै कर्मचारीको दफा ४५ बमोजिम अवकाश हुन एक महिना बाँकी भएमा निजलाई एक तह माथिको पदमा स्तरवृद्धि वा बढुवा गरिनेछ ।

(२) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि एउटै तहमा पन्ध्र वर्षसम्म बहाल रहिरहेको दशौं तहसम्मको स्वास्थ्य सेवाका कुनै कर्मचारीले दफा ४६ बमोजिम स्वेच्छिक अवकाश लिन चाही निवेदन दिएमा निजलाई एक तह माथिको तहमा स्तरवृद्धि वा बढुवा गरी अवकाश दिइनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम स्तरवृद्धि वा बढुवा गर्नको लागि स्वतः विशेष पद सृजना हुने छ र त्यस्तो कर्मचारी स्वास्थ्य सेवाबाट अवकाश भएपछि सो पद स्वतः खारेज हुनेछ ।

(४) यस दफा बमोजिम स्तरवृद्धि वा बढुवा पाउने कर्मचारीलाई निजले तल्लो तहबाट अवकाश लिँदा पाउने सुविधाभन्दा कम सुविधा नहुने गरी सुविधा प्रदान गरिनेछ ।”



खण्ड ५६ अतिरिक्तांक ४९ नेपाल राजपत्र भाग २ मिति २०६३।०२।२२

१८. मूल ऐनको दफा २६ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा २६ को सट्टा देहायको दफा २६ राखिएको छ :-

“२६. बढुवाको लागि न्यूनतम योग्यता र सेवा अवधि : कर्मचारीले बढुवाको लागि उम्मेदवार हुन तोकिए बमोजिमको शैक्षिक योग्यता प्राप्त गरेको र बढुवा हुने तहभन्दा एक तह मुनिको पदमा रही कम्तीमा तीन वर्ष सेवा अवधि पूरा गरेको हुनुपर्नेछ ।

तर,

(१) सम्वत् २०५४ साल जेष्ठ १४ गतेपछि तह मिलान हुँदा वरिष्ठ पाँचौं तह कायम गरिएका कर्मचारीको पाँचौं तहको लागि निर्धारित शैक्षिक योग्यता नभए पनि बढुवाको लागि उम्मेदवार हुन सक्नेछ ।

(२) पाँचौं तहमा दश वर्ष पूरा गरेको कर्मचारीको पाँचौं तहको लागि निर्धारित शैक्षिक योग्यता नभएपनि बढुवाको लागि उम्मेदवार हुन सक्नेछ ।

(३) यो दफा प्रारम्भ भएपछि बढुवाको लागि उम्मेदवार हुन कम्तीमा दुई वर्ष दुर्गम क्षेत्रमा काम गरेको हुनु पर्नेछ ।

(४) यो दफा प्रारम्भ भएपछि दफा ९ को उपदफा (७क) को खण्ड (च) बमोजिम आठौं तहमा स्तरवृद्धि भएका कर्मचारीले सो तहभन्दा एक तह मुनिको तहमा रही दुई वर्ष दुर्गम क्षेत्रमा काम गरेको भए नवौं तहको बढुवाको लागि दुर्गम क्षेत्रमा काम गरेको मानिनेछ ।”

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित  भएपछि मात्र लागु हुनेछ।



**खण्ड ५६ अतिरिक्तांक ४९ नेपाल राजपत्र भाग २ मिति २०६३।०२।२२**

१९. मूल ऐनको दफा २६क. मा संशोधन : मूल ऐनको दफा २६क. को सट्टा देहायको दफा २६क. राखिएको छ :-

“२६क. सेवा अवधिको गणना : (१) सम्वत् २०५४ साल जेष्ठ १४ गतेभन्दा अघि निजामती सेवा ऐन, २०४९ बमोजिम नेपाल स्वास्थ्य सेवाको समान स्तरको पदमा रही गरेको सेवा अवधि यस ऐन बमोजिम बहुवा प्रयोजनको लागि गणना गरिनेछ ।

(२) यो दफा प्रारम्भ हुनुअघि लोकसेवा आयोगको प्रक्रिया पूरा गरी छैठौँ र सातौँ तहमा नियुक्ति भएका कर्मचारीको सो तहमा गरेको सेवा अवधि माथिल्लो तहमा स्तरवृद्धि वा बहुवा प्रयोजनको लागि गणना गरिनेछ ।”

२०. मूल ऐनको दफा २७ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा २७ को,-

(१) खण्ड (घ) भिकिएको छ ।

(२) खण्ड (ङ) पछि देहायको खण्ड (च) थपिएको छ :-

“च) दफा ४५ को उपदफा (२) बमोजिम थप भएको सेवा अवधिभर ।”

२१. मूल ऐनको दफा २९ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा २९ को,-

(१) उपदफा (४) को सट्टा देहायको उपदफा (४) राखिएको छ :-

“(४) कर्मचारीको कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन तोकिएको आधारमा गरिनेछ ।”

(२) उपदफा (५) र (६) भिकिएका छन् ।

२२. मूल ऐनको दफा २९क. मा संशोधन : मूल ऐनको दफा २९क. को सट्टा देहायको दफा २९क. राखिएको छ :-

०३०७६ आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।



“२९क. वैयक्तिक विवरण राख्नुपर्ने : (१) आफ्नो कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीको वैयक्तिक विवरण दुरुस्त राख्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित विभागीय प्रमुख वा कार्यालय प्रमुखको हुनेछ । आफ्नो व्यक्तिगत विवरण अद्यावधिक गर्ने गराउने दायित्व सम्बन्धित कर्मचारीको हुनेछ ।

(२) बढुवाको लागि सम्भाव्य उम्मेदवार भइसकेका कर्मचारीहरूले सरकारी काम, अध्ययन वा काजको सिलसिलामा विदेशमा रही वा दैवी विपत्ति वा काबुबाहिरको परिस्थिति परी दरखास्त फाराम पेश गर्न नसकेमा बढुवा सूचनाको म्यादभित्र सम्बन्धित विभागीय प्रमुख वा कार्यालय प्रमुखले त्यस्तो कर्मचारीको विवरण बढुवा सूचना प्रकाशन गर्ने कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ । यसरी पठाइएको विवरणलाई आधार मानी बढुवा समितिले बढुवाको कारबाही टुङ्गो लगाउनेछ ।

(३) कुनै उम्मेदवारले बढुवाको दरखास्त फाराम भर्दा भुठो विवरण पेश गरेको व्यहोरा प्रमाणित भएमा निजलाई विभागीय सजाय गरिनेछ ।”

२३. मूल ऐनको दफा ३१ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ३१ को उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (३) थपिएको छ :-

“(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम अर्को समूह वा उपसमूहमा परिवर्तन गर्दा त्यस्तो समूह वा उपसमूहमा पद रिक्त भएको अवस्थामा मात्र गर्न सकिनेछ ।”

२४. मूल ऐनको दफा ३४ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ३४ को उपदफा (१) को खण्ड (क) मा रहेको “नभएका” भन्ने शब्दपछि “वा यस ऐन बमोजिम स्तरवृद्धि रोक्का भएका” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

२५. मूल ऐनको दफा ३६ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ३६ को उपदफा (३) मा रहेको “कबुलियतमा उल्लेख भएका रकमको

(५९)  
आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएको छ, मात्र लागु हुनेछ।



दोब्बर रकम" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "शिक्षण शुल्क र छात्रवृत्ति रकम समेत" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

२६. मूल ऐनको दफा ४० मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ४० को उपदफा (१) को प्रतिबन्धात्मक वाक्यांशमा रहेको "पाउनेछ" भन्ने शब्दको सट्टा "र चाडपर्व खर्च पाउनेछ" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

२७. मूल ऐनको दफा ४२ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ४२ को सट्टा देहायको दफा ४२ राखिएको छ :-

"४२. चाडपर्व खर्च तथा अन्य सुविधा : (१) स्वास्थ्य सेवाका कर्मचारीले आफ्नो धर्म, संस्कृति, परम्परा अनुसार मनाइने चाडपर्वको लागि कर्मचारीले खाइपाइ आएको एक महिनाको तलब बराबरको रकम प्रत्येक वर्ष चाडपर्व खर्चको रूपमा पाउनेछ । यस्तो रकम कर्मचारीले एक आर्थिक वर्षमा एक पटकमा आफ्नो धर्म, संस्कृति, परम्परा अनुसार मनाइने मुख्य चाडपर्वको अवसरमा भुक्तानी लिन सक्नेछ ।

(२) निवृत्तिभरण पाउने गरी अवकाशप्राप्त कर्मचारीलाई निजले पाउने एक महिनाको निवृत्तिभरण बराबरको रकम चाडपर्व खर्चको रूपमा दिइनेछ ।

(३) स्वास्थ्य सेवाका कर्मचारीले पाउने उपचार खर्च, अशक्त वृत्ति, अंगभंग भएबापत पाउने सुविधा, असाधारण पारिवारिक निवृत्तिभरण तथा उपदान, शैक्षिक भत्ता, सन्तति वृत्ति, शिशु स्याहार भत्ता वा अन्य सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।"

२८. मूल ऐनको दफा ४३ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ४३ को सट्टा देहायको दफा ४३ राखिएको छ :-

१५४१



“४३. बीमा सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था : (१) कर्मचारीको सेवामा छँदै मृत्यु भएमा निजको निजिकको हकवालालाई बीमा बापत एक लाख पचास हजार रुपैयाँ एकमुष्ट प्रदान गरिनेछ ।

(२) नेपाल सरकारले एउटा सावधिक जीवन बीमा कोष स्थापना गर्नेछ । प्रत्येक कर्मचारीको मासिक तलबबाट दुई सय रुपैयाँ कट्टा गरी सो कोषमा जम्मा गरिनेछ र त्यति नै रकम नेपाल सरकारले थप गरी बीमाङ्क रकम एक लाख रुपैयाँको बीस वर्षे सावधिक जीवन बीमा गरिदिनेछ । सो बीमा कोषमा जम्मा भएको रकममध्येबाट कर्मचारी सेवा निवृत्त हुँदा निजलाई बीमाङ्क रकम र बोनस भुक्तानी दिइनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम रकम कट्टा गर्न शुरु गरेको बीस वर्ष अवधि नपुगी कुनै कर्मचारी सेवाबाट अनिवार्य अवकाश पाएमा देहाय बमोजिमको रकम प्रदान गरिनेछ :-

(क) एक वर्षभन्दा कम अवधिको रकम कट्टा गरिएको भएमा दश हजार रुपैयाँ,

(ख) एक वर्षदेखि पाँच वर्षसम्म रकम कट्टा गरिएको भएमा पच्चीस हजार रुपैयाँ,

(ग) पाँच वर्षदेखि दश वर्षसम्म रकम कट्टा गरिएको भएमा पचास हजार रुपैयाँ,

(घ) दश वर्षदेखि पन्ध्र वर्षसम्म रकम कट्टा गरिएको भएमा पचहत्तर हजार रुपैयाँ,

(ङ) बीस वर्षसम्म रकम कट्टा गरिएको भएमा एक लाख रुपैयाँ ।



तर निजले जम्मा गरेको रकम र सोको व्याज, ताभांश रकम उल्लिखित रकमभन्दा बढी हुन आएमा सोही बराबरको रकम उक्त कोषबाट प्रदान गरिनेछ ।

(४) कुनै कर्मचारीले उपदफा (१) बमोजिम रकम जम्मा गर्न शुरु गरेको बीस वर्ष नपुगी मृत्यु भएको वा अनिवार्य अवकाश भएको अवस्थामा बाहेक अन्य जुनसुकै किसिमबाट सेवाबाट अवकाश भएमा त्यस्तो कर्मचारीलाई समर्पण मूल्य बराबरको रकम उपलब्ध गराइनेछ ।

(५) उपदफा (२) र (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि स्वास्थ्य सेवाबाट अवकाश हुने कर्मचारीले सावधिक जीवन बीमा बापत जम्मा गरेको रकम बीस वर्ष वा सोभन्दा कम अवधिमा परिपक्व हुने गरी निरन्तरता दिन सक्नेछ ।

तर सो बापत नेपाल सरकारले कुनै रकम व्यहोर्ने छैन ।

(६) सावधिक जीवन बीमा कोष सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।”

२९. मूल ऐनको दफा ४८ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ४८ को,-

(१) उपदफा (२) मा रहेका “आधाभन्दा कम” भन्ने शब्दहरूपछि “र अधिकतम समान पदको बहालवाला कर्मचारीको शुरु स्केलभन्दा बढी” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(२) उपदफा (३) पछि देहायको उपदफा (३क) थपिएको छ :-

“(३क) पन्ध्र वर्ष सेवा अवधि पूरा गरी बीस वर्ष सेवा अवधि नपुगेको कुनै कर्मचारीको मृत्यु भएमा निजको

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

२८४४



खण्ड ५६ अतिरिक्तांक ४९ नेपाल राजपत्र भाग २ मिति २०६३।०।२२

सेवा अवधिमा बढीमा पाँच वर्षसम्म थप गरी निजको परिवारलाई निवृत्तिभरण वा उपदान जुन लिन चाहन्छ सो रोजेर लिन दिइनेछ ।”

(३) उपदफा (४) पछि देहायको उपदफा (५) थपिएको छ :-

“(५) सम्बत् २०५४ साल जेष्ठ १४ गतेभन्दा अघि विकास तर्फको पदमा अविच्छिन्न रही साधारणतर्फको पदमा नियुक्त भएका कर्मचारीले निवृत्तिभरण लिन चाहेमा निजको विकासतर्फको सेवा अवधिमध्ये निवृत्तिभरणको लागि आवश्यक पर्ने सेवा अवधि थप गरी निजलाई निवृत्तिभरण दिइनेछ ।”

३०. मूल ऐनको दफा ७२ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ७२ को खण्ड (क) को सट्टा देहायको खण्ड (क) राखिएको छ :-

“(क) सामान्य सजाय :

- (१) नसिहत दिने,
- (२) दुई वर्षसम्म बढुवा रोक्का गर्ने,
- (३) बढीमा दुई तलब बृद्धि रोक्का गर्ने,
- (४) पाँच वर्षसम्म बढुवा रोक्का गर्ने,
- (५) बढीमा पाँच तलब बृद्धि रोक्का गर्ने,
- (६) पदको शुरु स्केलमा घट्टुवा गर्ने ।”

३१. मूल ऐनको दफा ७३ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ७३ को सट्टा देहायको दफा ७३ राखिएको छ :-

“७३. नसिहत दिने वा बढीमा दुई तलबबृद्धि वा दुई वर्षसम्म बढुवा रोक्का गर्ने : देहायको कुनै अवस्थामा कर्मचारीलाई

आधिकारिकता मुद्रण विभाग(१६) प्रमाणित गरिएको छ, मात्र लागु हुनेछ।



खण्ड ५६ अतिरिक्तांक ४९ नेपाल राजपत्र भाग २ मिति २०६३।८।२२

रोक्का गर्ने वा निज बहाल रहेको पदको शुरु स्केलमा घटुवा गर्ने सजाय गर्न सकिनेछ :-

- (क) पटक पटक अनुशासनहीन काम गरेमा,
- (ख) यो ऐन वा प्रचलित कानूनले तोकेको पदीय दायित्व जिम्मेवारीपूर्वक पूरा नगरेमा,
- (ग) व्यवस्थापन परीक्षणबाट देखिएका अनियमितता सम्बन्धमा दिएको निर्देशन पालना नगरेमा ।”

३३. मूल ऐनको दफा ७४ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ७४ को उपदफा (१) को,-

(१) खण्ड (छ) को सट्टा देहायको खण्ड (छ) राखिएको छ :-

“(छ) दफा ५३ बमोजिमको अनुशासन र आज्ञापालन नगरेको सम्बन्धमा दुईपटकभन्दा बढी नसिहत पाएमा,”

(२) खण्ड (ज) पछि देहायको खण्ड (ज१) थपिएको छ :-

“(ज१) पदस्थापना भएको वा काज खटाइएको कार्यालयमा हाजिर भई काम नगरेमा,”

३४. मूल ऐनमा दफा ७४क. थप : मूल ऐनको दफा ७४ पछि देहायको दफा ७४क. थपिएको छ :-

“७४क. विभागीय कारवाही र सजाय सम्बन्धी विशेष व्यवस्था : यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग ऐन, २०४८ अनुसार सो आयोगबाट र प्रचलित कानून बमोजिम सम्बन्धित निकायले कुनै कर्मचारीलाई विभागीय

१८५८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।



कारबाही गर्न लेखी आएमा आवश्यक प्रक्रिया पुऱ्याई सोही बमोजिम विभागीय सजाय गर्नु पर्नेछ ।”

३५. मूल ऐनको दफा ७५ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ७५ को सट्टा देहायको दफा ७५ राखिएको छ :-

“७५. विभागीय सजाय दिने अधिकारी : (१) कर्मचारीलाई सजायको आदेश दिने अधिकार अख्तियारवालालाई हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) ले दिएको अधिकारको सर्वसामान्यतामा प्रतिकूल असर नपर्ने गरी कर्मचारीलाई सजाय दिने अधिकारी तोकिए बमोजिम हुनेछ ।”

३६. मूल ऐनको दफा ७७ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ७७ को सट्टा देहायको दफा ७७ राखिएको छ :-

“७७. विभागीय सजाय दिने अधिकार सुम्पन सक्ने : नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी दफा ७५ बमोजिम सजायको आदेश दिने कुनै अधिकारीको अधिकारलाई सोही सूचनामा तोकिएको अधिकारीले तोकिएको अवधिसम्मको लागि प्रयोग गर्न पाउने गरी सुम्पन सक्नेछ ।”

३७. मूल ऐनको दफा ८६ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ८६ को खण्ड (घ) पछि देहायको खण्ड (घ१) थपिएको छ :-

“(घ१) प्रसूति स्याहार विदा,”

३८. मूल ऐनमा दफा ८६क. र ८६ख. थप : मूल ऐनको दफा ८६ पछि देहायको दफा ८६क. र ८६ख. थपिएका छन् :-

“८६क. गयल भएका अवधि सेवा अवधिमा गणना नहुने  
(१) विदा नलिई आफ्नो कार्यालयमा अनुपस्थित हुने

१८५८

(६६)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।



कर्मचारीलाई गयल र तलब कट्टी गरी विभागीय सजाय समेत गरिनेछ । यसरी गयल भएको अवधि निजको सेवा अवधिमा गणना गरिने छैन ।

(२) विदा स्वीकृत नगराई लगातार साठी दिनभन्दा बढी अवधि अनुपस्थित हुने कर्मचारीलाई हाजिर गराउन पाइने छैन ।

(३) उपदफा (२) विपरीत कुनै पदाधिकारीले कुनै कर्मचारीलाई हाजिर गराएकोमा त्यस्तो पदाधिकारीलाई विभागीय कारबाही गरी सो कर्मचारीले खाएको तलब, भत्ता समेत त्यसरी हाजिर गराउने पदाधिकारीबाट सरकारी बाँकी सरह असूलउपर गरिनेछ ।

८६ख. निजामती सेवा ऐन, २०४९ बमोजिमको सुविधा पाउने : यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि निजामती सेवा ऐन, २०४९ बमोजिम निजामती कर्मचारीलाई तलब, भत्ता, विदा, उपदान तथा निवृत्तिभरणका सम्बन्धमा यस ऐनमा लेखिएभन्दा बढी सुविधा पाउने गरी व्यवस्था भएकोमा त्यस्तो व्यवस्था स्वास्थ्य सेवाका कर्मचारीलाई समेत लागू हुनेछ ।”

३९. मूल ऐनको दफा ८९ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ८९ मा रहेका “समूह वा उपसमूहमा” भन्ने शब्दहरूपछि “र विविध सेवा अन्तर्गतका स्वास्थ्य सेवासँग सम्बन्धित तोकिएको पदमा” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

४०. मूल ऐनको दफा ९२ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ९२ को,-

(१) उपदफा (१) मा रहेका “तलब, भत्ता” भन्ने शब्दहरूपछि “चाडपर्व खर्च” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(२) उपदफा (२) मा रहेका “तलब भत्ता” भन्ने शब्दहरूपछि “चाडपर्व खर्च” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।



खण्ड ५६ अतिरिक्तांक ४९ नेपाल राजपत्र भाग २ मिति २०६३।८।२२

४९. खारेजी : मूल ऐनको दफा ९० खारेज गरिएको छ ।
४२. रूपान्तरण : मूल ऐनको ठाउँठाउँमा रहेका "अधिकृत कविराज" भन्ने शब्दहरुको सट्टा "आयुर्वेदिक चिकित्सक" भन्ने शब्दहरु राखी रूपान्तर गरिएको छ ।

प्रमाणीकरण मिति: २०६३।८।२१

आज्ञाले,  
डा. कुलरत्न भूर्तल  
नेपाल सरकारको सचिव

(६८)

मुद्रण विभाग, सिंहदरवार, काठमाडौंमा मुद्रित । मूल्य रु. २५।-

आधिकारिकता गो.हु.नं. १६१९६२।६३ प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

१६६०